

Dosarul nr. 3ra-619/23
2-20051540-01-3ra-09062023

Prima instanță: Judecătoria Drochia, sediul Central (I. Rusu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (S. Procopciuc, D Corolevschi, D. Stănilă)

Î N C H E I E R E

10 noiembrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Aliona Donos
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursurilor depuse de Societatea cu Răspundere Limitată „Conac-Graincom” și de Societatea cu Răspundere Limitată „Conac-Graincom”, reprezentată de avocatul Doroftei Roman,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Conac-Graincom” împotriva Primăriei satului Balatina, raionul Glodeni, Consiliului local Balatina, terți Adone Angela, Alacev Pavel, Albot Raisa, Albot Vasile, Andoni Angela, Andrițcu Alexandru, Andrițcu Serafim, Antonciuc Gheorghe, Antonciuc Mihail, Arama Zinaida, Bandalac Elena, Baranțeai Natalia, Bețșor Mariana, Bilischi Dionisie, Bilischi Elena, Bilischi Aliona, Bilischi Elena, Boboc Anastasia, Boboc Galina, Boboc Mircea, Bodgros Eugeniu, Bodgros Ion, Bodgros Valentin, Bodgros Valeriu, Bosnea Galina, Botezatu Raisa, Butmalai Maxim, Butmalai Rodica, Butnariuc Tamara, Buzatu Eujen, Buzuleac Ana, Buzuleac Evghenia, Buzuleac Gheorghe, Buzuleac Ludmila, Buzuleac Maria, Buzuleac Octavian, Buzuleac Victor, Buzuliac Ion, Buzutu Eugen, Cazacu Adriana, Cazacu Eugeniu, Cazacu Eugeniu, Cazule Marius, Cazulea Maria, Cazulea Vitalie, Căsuță Anatolie, Ceaica Dumitru, Ceaica Galina, Ceban Alina, Ceban Nina, Ceban Olga, Celacu Ala, Cenușă Liudmila, Ceremis Damian, Ceremis Lidia, Ceremis Rodica, Cernocan Ion, Chiperi Tatiana, Cibotari Lidia, Cibotaru Gheorghe, Cioban Marcel, Ciubara Olga, Ciubara Victor, Cobîleațchi Igor, Coman Elena, Coman Maria, Coman Valentina, Conac Alexandru, Conac Clavdia, Cozma Olesea, Crudu Silvia, Cucereavîi Raisa, Darii Galina, Diaciuc Tamara, Diaconu Tatiana, Dolinschi Nina, Erastov Iurie, Erastova Anastasia, Galușca Alexandru, Gamaniuc Andrei, Gașinov Grigore, Gașinov Lilian, Gașinov Serghei, Gașinov Zinaida, Gherlac Olga, Golenoc Evghenia, Golenoc Vladimir, Grabazei Zinaida, Grosu Emilia, Grosu Gheorghe, Grosu Lidia, Grosu Mariana, Grosu Marina, Grosu Sergiu, Grosu Zinovia, Gulea Evgheni, Gurduela Ana, Gurduială Ana, Gurdulea Leonid, Gusan Zinaida, Gușanu Alexandra, Guțu Rodica, Guțuleac Clavdia, Guțuleac Fiodor, Guțuleac Mihail, Guțuleac Nina, Guțuleac

Valentina, Guțuliac Piotr, Ivașco Galina, Jidovanu Victor, Jitarciuc Nicolae, Karoli Raisa, Levin Egor, Levin Igor, Lipinschii Daniel, Liscinscata Irina, Lișcinscaia Cristina, Lungu Alic, Lungu Elena, Lungu Nicolae, Lupașciuc Ana, Lupașco Ion, Lupușor Evghenia, Macarciuc Tamara, Malear Profira, Malschi Andrei, Malschi Vladimir, Marcu Tatiana, Marcu Vasile, Marcu Victor, Minciuc Elena, Minciuc Pavel, Morozovschi Andrei, Moșac Petru, Mutelica Ion, Negru Andrei, Negru Elena, Negru Gheorghe, Negru Mariana, Negru Tatiana, Nimerenco Mihail, Ostroușco Lidia, Pasariuc Elizaveta, Pasca Raia, Pascariuc Anastasia, Pascariuc Elizaveta, Picalau Nina, Pojar Lidia, Poleniuc Elena, Railean Valentina, Roman Alexandru, Rosioru Andrian, Rotari Alexandru, Rotari Elena, Rotari Ion, Rurac Nicolae, Rurac Olga, Rusnac Galina (Pocălău Nina), Rusnac Ion, Rusnac Oleg, Rusu Olga, SA "Cererale-Glodeni", Sacaliuc Boris, Sacaliuc Larisa, Sacaliuc Valentina, Sainciuc Iulia, Sandu Silvia, Savciuc Evdochia, Savciuc Galina, Scaliuc Serghei, Scaliuc Zinaida, Scripcaru Maia, Scurtu Vasile, Sidorov Alexei, Sidorov Liudmila, Sova Emilia, Spatari Natalia, SRL "Cosfem Agro", SRL "DaniandreAgrar", SRL "Teoagrodor", Stațiri Elena, Stati Tatiana, Sticea Tatiana, Strule Vasilii, Strulea Ana, Strulea Andrian, Strulea Larisa, Strulea Raia, Strulea Valentina, Strulea Vasile, Strulea Victoria, Svistun Lidia, Svistun Valentin, Șova Ivan, Tacu Vasili, Topu Vasile, Tudor Doina, Tudor Grigore, Turea Mihail, Țîbuleac Silvia, Țurcan Vera, Țurcanu Gabriela, Urușciuc Anastasia, Vatamanița Dorina, Vatamaniuc Mihail, Versiuc Svetlana, Veverița Tatiana, Virstiuc Alexandru, Virstiuc Elizaveta, Virstiuc Lidia, Vîntu Nicolae, Vîntu Vera, Vodovoi Aculina, Vodovoi Alexei, Vodovoi Dora, Vodovoi Emilia, Vodovoi Ivan, Vodovoi Victoria, Vrestiuș Emilia, Zabrian Tatiana, Zagardan Ivan, Zaporojan Gheorghii, Zburlic Nicolae, Zburliuc Lidia, Zburliuc Raisa, Zburliuc Tatiana, Zburliuc Vasile privind constatarea nesoluționării în termen a cererii, recunoașterea ca fiind ilegal a refuzului privind înregistrarea contractelor, obligarea înregistrării contractelor și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 23 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a respins apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Conac-Graincom” împotriva hotărârii din 05 martie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Central,

c o n s t a t ă :

La data de 18 mai 2020 Societatea cu Răspundere Limitată „Conac-Graincom” (în continuare SRL „Conac-Graincom”) a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei satului Balatina, raionul Glodeni și Consiliului satului Balatina, raionul Glodeni privind constatarea nesoluționării în termen a cererii, recunoașterea ilegală a refuzului, obligarea înregistrării contractelor de arendă în registrul public și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a relatat că la 20 martie 2020 a depus cerere în adresa pârâtei, solicitând înregistrarea în registrul Primăriei a 185 de contracte de arendă în agricultură. Însă, la 27 martie 2020 cu nr.02/1-37-39 Primăria satului Balatina a emis o notificare nemotivată prin care s-a refuzat înregistrarea contractelor, fiind indicată mențiunea că contractele de arendă au fost restituite.

Reclamanta a notat că la 10 aprilie 2020 a depus la Primăria satului Balatina o cerere suplimentară, cu anexarea unor înscrisuri probatorii, însă careva răspuns sau decizie pe marginea cererilor prealabile nu a recepționat, ceea ce denotă că pârâta se comportă cu rea credință. În acest sens, răspunsul Primăriei satului Balatina din 27 martie 2020 cu nr.02/1-37-39 constituie o decizie a acesteia privind refuzul de a soluționa petiția de înregistrare a contractelor, în consecință, urmează a fi recunoscută ca fiind ilegală.

Reclamanta a invocat că acțiunile Primăriei satului Balatina sunt ilegale și nu conțin o argumentare clară, bazată pe suportul probator existent, din care să rezulte legalitatea deciziei adoptate, ceea ce impune admiterea integrală a acțiunii.

Prin urmare, reclamanta SRL „Conac-Graincom” a solicitat constatarea nesoluționării în termen a cererii prealabile din 06 aprilie 2020 și a cererii din 10 aprilie 2020, recunoașterea ilegală a refuzului nr.02/1-37-39 din 27 martie 2020, obligarea Primăriei satului Balatina să înregistreze contractele de arendă și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 03 martie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Conac-Graincom” împotriva Primăriei satului Balatina, raionul Glodeni și Consiliului satului Balatina, raionul Glodeni privind recunoașterea actului ilegal și obligarea emiterii actului administrativ (f.d. 161-167 vol. I).

La 16 martie 2021, cu respectarea termenului prevăzut la art. 232 din Codul administrativ, SRL „Conac-Graincom” a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 03 martie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Central, iar la 20 aprilie 2021, a depus motivarea apelului (f.d. 170-171, 178-186 vol. I).

Prin încheierea din 31 mai 2021 a Curții de Apel Bălți au fost atras în calitate de terți din partea pârâților, proprietarii terenurilor agricole ce constituie obiectul contractelor de arendă în agricultură a căror înregistrare se solicită, și anume: Antoniuc Mihail, Albot Raisa, Antoniuc Gheorghe, Albot Vasili, Arama Zinaida, Andoni Angela, Beâșor Mariana, Conac Clavdia, Conac Alexandru, Ceremis Damian, Buzuleac Ludmila, Vatamaniuc Mihail, Karoli Raisa, Strulea Andrian, Cebanu Olga, Buzatu Eujen, Guțuleac Valentina, Vodovoi Victoria, Tudor Doina, Morozovschi Andrei, Sticea Tatiana, Grosu Gheorghe, Nimerenco Mihail, Buzuleac Victor, Cazule Marius, Negru Andrei, Grosu Lidia, Gașinov Lilian, Gașinov Grigore, Malschi Andrei, Guțuleac Mihail, Tudor Grigore, Bodgros Ion, Bodgros Valeriu, Strulea Larisa, Diaciuc Tamara, Boboc Anastasia, Lupașciuc Ana, Minciuc Pavel, Ciobanu Marcel, Scurtu Vasile, Cozma Olesea, Malschi Vladimir, Spatari Natalia, Căsuță Anatolie, Sacaliuc Larisa, Grosu Zinovia, Buzuleac Gheorghe, Dolinschii Nina, Rotari Ion, Boboc Galina, Strule Vasilii, Butmalai Rodica, Vodovoi Ivan, Rotari Elena, Tacu Vasili, Strulea Valentina, Rotari Alexandru, Buzuleac Octavian, Rusnac Galina, Chiperi Tatiana, Negru Elena, Buzuleac Victor, Guțuleac Nina, Gașinov Serghei, Sidorov Liudmila, Cenușă Ludmila, Coman Valentina, Buzuleac Ana, Sacaliuc Boris, Lupașco Ion, Cobîleățchi Igor, Buzuleac Maria, Ciubara Olga, Gușanu Alexandra, Cibotari Lidia, Bilischi Elena, Gașinov Zinaida, Gamaniuc Andrei, Rusu Olga, Scripcaru Maia, Gulea Evgheni, Virstiuc Lidia, Erastova Anastasia, Erastov Iurie,

Negru Gheorghe, Cibotaru Gheorghe, Butmalai Maxim, Ceban Nina, Țurcan Vera, Butnariuc Tamara, Scaliuc Zinaida, Liscinscata Irina, Coman Maria, Buzuleac Evghenia, Ceremis Lidia, Cazulea Maria, Turea Mihail, Boboc Mircea, Roman Alexandru, Bosnea Galina, Buzuleac Maria, Strulea Victoria Vasile, Grosu Gheorghe V., Cazulea Vitalie I., Bilischii Dionise, Cernocan Ion N., Railean Valentina, Stanțiri Elena V., Virstiuc Aleandru, Ceban Olga N., Moșac Petru Bors, Cazacu Eugeniu Petru, Ostroușco Lidia, Mutelica Ion M., Rurac Olga Iosip, Vodovoi Alexei Gheorghe, Gurduela Leonid, Lipinschii Daniel, Macarciuc Tamara, Țibuleac Silvia, Lupușor Evghenia, Gurduela Ana, Poleniuc Elena G., Jidovanu Victor, Pojar Lidia, Ivașco Galina V., Vodovoi Emilia V., Lungu Elena, Zburliuc Lidia Ion, Pascariuc Anastasia Vasile, Vîntu Nicolae, Jitarciuc Nicolae Ion, Rosioru Andrian Ion, Zburlic Nicolae D., Rusnac Oleg, Savciuc Galina, Minciuc Elena D., Zburliuc Vasile D., Urusciuc Anastasia, Zburliuc Raisa, Pascariuc Elizaveta, Diaconu Tatiana, Lungu Nicolae V., Guțuleac Fiodor, Botezatu Raisa Gheorge, Zaporojan Gheorghii M., Levin Egor P., Golenoc Vladimir I., Golenoc Evghenia D., Svistun Valentin P., Svistun Lidia Vasile, Grabazei Zinaida, Baranețcaia Natalia, Sainciuc Iulia P., Cucereavii Raisa, Grosu Marina, Grosu Emilia, Sidorov Alexei V., Grosu Sergiu, Negru Mariana V., Zabrian Tatiana, Vodvoi Dora, Andrițcu Alexandru, Andrițcu Serafim, Negru Tatiana D., Guțu Rodica, Cazacu Adriana, Savciuc Evdochia D., Sandu Silvia C., Conac Alexandru V., Gălușcă Alexandru A., Lișcinscaia Cristina, Malear Profira, Gherlac Olga, Coman Elena, Stati Tatiana, Șova Ivan E., Crudu Silvia, Buzulec Maria Vla., Strulea Vasile, Celacu Ala, Alacev Pavel P., Strulea Raia N., Guțuleac Clavdia, Scaliuc Serghei, Rusnac Ion Orest, Zburliuc Tatiana Nicolae, Vîntu Vera, Virstiuc Elizaveta M., Pasca Raia, Marcu Victor D., Marcu Vasile O., Marcu Tatiana F. și SRL "Cosfem Agro" (f.d. 193-196 vol. I).

La data de 16 iunie 2022, SRL „Conac-Graincom” a depus cerere de concretizare a cerințelor indicate în cererea de apel (f.d. 209-221 vol. II).

Prin încheierea din 14 septembrie 2022 a Curții de Apel Bălți au fost atrase în calitate de persoane terțe Albot Vasile, Arama Zinaida, Andone Angela, Strulea Adrian, Buzatu Evgheni, Morozovschi Andrei, Malschi Andrei, Bodgros Ivan, Bodgros Valentin, Lupașciuc Ana, Ciobanu Marcel, Grosu Zinaida, Tacu Vasile, Rotari Alexandru, Rusanc Galina (Pocălău Nina), Cenușă Ludmila, Sacaliuc Boris, Buzuleac Maria, Bilischii Elena, Gamaniuc Andrei, Scripcari Maia, Cibotari Gheorghe, Coman Maria, Cazulea Maria, Bosnea Galina, Grosu Gheorghe, Cazulea Vitalie, Bilischii Dionisie, Rurac Olga, Macarciuc Tamara, Poleniuc Elena, Jidovanu Victor, Pojar Lidia, Ivașco Galina, Lungu Elena, Zburliuc Lidia, Pascariuc Anastasia, Vîntu Nicolae, Roșioru Adrian, Urușciuc Anastasia, Pascariuc Elizaveta, Diaconu Tatiana, Zaporojan Gheorghe, Levin Egor, Sainciuc Iulia, Grosu Marina, Zabrian Tatiana, Sandu Silvia, Galușca Alexandr, Stati Tatiana, Crudu Silvia, Strulea Vasile, Strulea Raisa, Zburliuc Tatiana, Vîntu Vera (f.d. 45-47 vol. V).

Prin decizia din 23 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, s-a respins apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Conac-Graincom” împotriva hotărârii din 05 martie 2021 a Judecătoriei Drochia, sediul Central (f.d. 15-49 vol. VI).

Pentru a decide astfel, instanța de apel a relevat că pretențiile înaintate de SRL „Conac-Graincom” se referă la acțiune în contestare și obligare.

Referitor la pretenția privind constatarea nesoluționării în termenul legal a cererii prealabile din 06 aprilie 2020 și a cererii din 10 aprilie 2020, instanța de apel a considerat-o neîntemeiată făcând referire la dispozițiile art.167 alin.3 Cod administrativ.

Instanța de apel a reținut că, în esență, cererea din 10 aprilie 2020 constituie o completare cu acte suplimentare a cererii prealabile din 06 aprilie 2020. Termenul de 15 zile, stabilit la art.167 alin.3 Cod administrativ, pentru examinarea cererii prealabile din 06 aprilie 2020, expira la 21 aprilie 2020. Răspunsul a fost eliberat la 17 aprilie 2020, potrivit scrisorii din 28 aprilie 2020 și înscrierii din Registrul de evidență a documentelor de ieșire a Primăriei satului Balatina, ceea ce denotă că răspunsul a fost oferit în termenul legal.

Referitor la pretenția din acțiune privind recunoașterea ca fiind ilegal răspunsul nr.02/1-37-39 din 27 martie 2020, prin care s-a refuzat înregistrarea a 185 contracte de arendă în agricultură, instanța de apel a apreciat ca fiind la fel neîntemeiată din considerentele ce urmează. Instanța de apel a remarcat faptul că răspunsul din 27 martie 2020 nu conține o argumentare clară privind respingerea cererii privind înregistrarea a 185 contracte de arendă. Totodată, prin scrisoarea nr.nr.02/1-37-45 din 14 aprilie 2020, drept răspuns la demersul din 20 martie 2020 și cererea prealabilă din 06 aprilie 2020 și-a completat răspunsurile, motivând explicit, cu indicarea normelor legale care nu permit înregistrarea contractelor de arendă solicitate, până la înaintarea acțiunii în judecată, deci până la finalizarea dezbaterilor judiciare în prima instanță, ceea ce constituie înlăturarea greșelilor de formă și procedură. Mai mult, condiția motivării actelor administrative/răspunsului contestat, a fost realizată de către reprezentantul autorității publice pârâte inclusiv și prin intermediul referinței la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Conac-Graincom”, prin care, autoritatea publică pârâtă a reflectat motivele refuzului de înregistrare a contractelor de arendă.

Cu privire la temeinicia refuzului de înregistrare a contractelor de arendă instanța de apel a reținut prevederile art. 1294 Cod civil, Regulamentul privind modul de ținere a registrelor contractelor de arendă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.228 din 24 aprilie 2019,

Instanța de apel a indicat că, după cum rezultă din actele cauzei, terenurile agricole, care sunt obiectul a 185 contracte de arendă încheiate între proprietarii terenurilor respective și SRL „Conac-Graincom” la momentul solicitării înregistrării, se aflau în arendă la SRL „Cosfem-Agro” și SRL „Cenagri-Prim”, potrivit răspunsului din 14.04.2020, înregistrările în Registru fiind valabile și neradiate, cât și informației detaliate pe fiecare teren în parte. Totodată, instanța de apel a reținut că n-au fost prezentate documente obligatorii de încetare/rezilire/rezoluțiune a contractelor de arendă, încheiate cu SRL „Cosfem-Agro” și SRL „Cenagri-Prim”.

Instanța de apel a concluzionat că în pofida faptului că termenul contractelor de arendă încheiate de terți cu arendașii anteriori, au expirat la momentul formulării cererii de înregistrare a contractelor de către SRL „Conac Graincom”, aceasta nu constituie temei de înregistrare automată a acestora în registru, în condițiile în care, contrar

prevederilor pct. 26 din Regulament, părțile nu au cerut înregistrarea încetării drepturilor de arendă anterioare. Astfel, Primăria satului Balatina a refuzat înregistrarea contractelor, întrucât nu a constatat întrunirea condițiilor stipulate în Regulamentului privind modul de ținere a registrelor contractelor de arendă pentru ca înregistrarea drepturilor de arendă să poată avea loc fără înregistrarea încetării drepturilor anterioare, cât și dispozițiile art.1295 alin. (3) a Codului civil.

La acest capitol, instanța de apel a precizat că prin hotărârea din 04 martie 2020 a Judecătorei Drochia, sediul Central, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ înaintată de SRL „Cenagri-Prim” împotriva Primăriei satului Balatina privind anularea dispoziției nr.52 din 21 august 2019, potrivit căreia s-a dispus radierea înscrierilor de înregistrare a 240 contracte de arendă a terenurilor, efectuate în luna februarie-martie a anului 2019, contracte încheiate între SRL „Cenagri-Prim” în calitate de arendaș și persoane fizice. Prin urmare, din conținutul acestor acte judecătorești se constată că aceleași terenuri se aflau în posesie inclusiv până la finele anului 2020, cu drept de arendă, la SRL „Cosfem Agro”. Iar, prin hotărârea din 02 octombrie 2018 a Judecătorei Drochia, sediul Glodeni s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de către SRL „Cosfem-Agro”.

Instanța de apel a indicat că contractele de arendă în agricultură înregistrate în Registrul de arendă în agricultură pe numele SRL „Cenagri Prim” și 349 proprietari au fost radiate în baza dispoziției primarului nr. 52 din 21 august 2019. Ulterior, aceleași persoane au încheiat contracte de arendă în agricultură cu SRL „Conac-Graincom”, fără înregistrarea încetării contractelor de arendă cu SRL „Cenagri Prim” și fără întocmirea actelor de predare-primire. Prin urmare, Primăria urmează să înregistreze în registrul public dreptul de arendă în baza contractelor de arendă doar după ce se înregistrează încetarea drepturilor de arendă asupra aceluiași terenuri înregistrate anterior, fapt care s-a respectat la caz, or, nici SRL „Cenagri Prim” și nici arendatorii nu s-au adresat la registrar pentru radierea drepturilor anterior înregistrate, care, nu se operează automat, dar la cerere.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că refuzul Primăriei de înregistrare în registrul public a contractelor de arendă până la înregistrarea încetării drepturilor anterioare este unul justificat și bazat pe normele legale relevante. Mai mult, acțiunile Primăriei satului Balatina privind refuzul în înregistrarea a 185 contracte de arendă au fost verificate de către Procuratura raionului Glodeni și de către Oficiul Teritorial Bălți al Cancelariei de Stat, care nu au constatat încălcări a legislației și a actelor normative subordonate legii, nu au constatat încălcarea termenilor de examinare a cererilor, nu au prezentat Primăriei satului Balatina avertizări și prescripții de înlăturare a încălcărilor; nu au intentat împotriva funcționarilor Primăriei satului Balatina acțiuni de urmărire și de atragere la răspundere și nu au emis careva acte de dispoziție în acest sens. Or, astfel de probe instanței nu au fost prezentate.

La 27 decembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, SRL „Conac-Graincom”, reprezentată de avocatul Doroftei Roman, a depus recurs împotriva deciziei din 23 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, iar la 26 aprilie 2023, a prezentat motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei

instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel (f.d. 52-57, 70-75 vol. VI).

În motivarea recursului, suplimentar celor indicate în cererea de chemare în judecată a menționat că instanța de apel a ignorat, în esență, sarcinile pe care trebuia să le elucideze, deși trebuia să dea dovadă de minuțiozitate profundă atunci când analizează probele prezentate, ce urma a fi reflectată în partea hotărârii, care explică ce probe au fost luate în considerare de instanță și modul în care acestea au fost apreciate

Recurenta a notat că, instanța de apel în mod superficial a analizat probele în raport cu divergențele constatate. Or, instanța nu se limitează la enunțarea celor mai relevante părți din înscrisurile depuse, ci le prezintă, mai mult sau mai puțin, în versiunea deplină, dar nu se expune asupra modului în care diverse elemente de probe corelează unele cu altele.

Recurenta a comunicat că la data de 27 martie 2020, cu nr. 02/1-37-39, Primăria satului Balatina a emis o notificare nemotivată prin care s-a refuzat înregistrarea contractelor, totodată fiind indicată mențiunea că contractele de arendă au fost restituite. Ulterior, la 06 aprilie 2020 este depusă o cerere prealabilă, iar la 10 aprilie 2020 este depusă o cerere suplimentară, cu anexarea unor înscrisuri probatorii, însă careva răspunsuri sau decizii pe marginea cererilor prelabile până la moment nu a recepționat, cea ce denotă că Primăria satului Balatina se comportă cu rea credință.

Recurenta a subliniat că refuzul Primăriei satului Balatina, contravine dispozițiilor art. 30 alin. (2) din Codul administrativ. La fel, temeiul invocat de instanța de apel nu este relevant cauzei, totodată, instanța nu și-a motivat soluția adoptată, neacordând deplină eficiență prevederilor legale relevante cauzei. Or, doar se citează anumite prevederi legale și se menționează că aplicarea acestora a condus la un rezultat specific. La caz, instanța de apel își întemeiază decizia pe Regulamentul privind modul de ținere a registrelor contractelor de arendă, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.228 din 24 aprilie 2019, dar care nu era în vigoare în momentul depunerii cererilor prelabile.

Recurenta a comunicat că decizia instanței de apel se axează pe idei de ordin general și transcrierea prevederilor legale fără a se face referire la circumstanțele cauzei sau cel puțin la acele împrejurări asupra cărora a formulat obiecții.

La 28 decembrie 2022, SRL „Conac-Graincom” a depus recurs motivat împotriva deciziei din 23 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel (f.d. 60-63 vol. VI).

În motivarea recursului, suplimentar celor indicate în cererea de chemare în judecată a menționat că deține la moment 85 contracte valabile de arendă asupra terenurilor agricole aflate în extravilanul Primăriei satului Balatina. Prin urmare, refuzul Primăriei satului Balatina, contravine dispozițiilor art. 30 alin. (2) din Codul administrativ.

Recurenta a specificat că instanța de apel nu a examinat cauza sub toate aspectele, nu a verificat și apreciat probele prezentate, nu a elucidat și stabilit în cursul judecării cauzei circumstanțele importante soluționării cauzei. Or, examinând actele cauzei prin prisma argumentelor aduse în sprijinul apelului, instanța de apel a omis să dea apreciere motivelor în raport cu probele aduse.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursurile Societății cu Răspundere Limitată „Conac-Graincom”, reprezentată de avocatul Doroftei Roman, au fost depuse până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Potrivit art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat de către Curtea de Apel Bălți la data de 23 decembrie 2022, fiind notificat recurentei la aceeași dată, fapt confirmat prin recipisa anexată la dosar (f.d. 50 vol. VI).

La 27 decembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, SRL „Conac-Graincom”, reprezentată de avocatul Doroftei Roman, a depus recurs împotriva deciziei din 23 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți (f.d. 52-57 vol. VI), iar la 28 decembrie 2022, SRL „Conac-Graincom” a depus recurs motivat împotriva deciziei din 23 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți (f.d. 60-63 vol. VI).

Alineatul (2) al art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), prevedea că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că copia deciziei motivate a instanței de apel a fost notificată recurentei la data de 20 aprilie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică, anexat la materialele cauzei (f.d. 76 vol. VI).

La 26 aprilie 2023, SRL „Conac-Graincom”, reprezentată de avocatul Doroftei Roman a prezentat motivarea recursului (f.d. 70-75 vol. VI).

Astfel, recursurile depuse SRL „Conac-Graincom” și SRL „Conac-Graincom”, reprezentată de avocatul Doroftei Roman împotriva deciziei din 23 decembrie 2022 a Curții de Apel Bălți sunt în termen.

Examinând temeiurile invocate în recursurile depuse SRL „Conac-Graincom” și SRL „Conac-Graincom”, reprezentată de avocatul Doroftei Roman, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție le consideră inadmisibile, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Conform art. 246 alin. (2) din Codul administrativ, în vigoare la data depunerii recursurilor, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a) - f).

Din analiza prevederilor citate, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, depus până la data de 01 septembrie 2023, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate la art. 246 alin. (2) din Codul administrativ, ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ, în vigoare la data depunerii recursului. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibile recursurile depuse SRL „Conac-Graincom” și SRL „Conac-Graincom”, reprezentată de avocatul Doroftei Roman Grecu Iurie.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursurile depuse Societatea cu Răspundere Limitată „Conac-Graincom” și de Societatea cu Răspundere Limitată „Conac-Graincom”, reprezentată de avocatul Doroftei Roman se declară inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Aliona Donos

Ion Malanciuc